

Integration och interaktion i praktiken

- med Academia i Århus, Danmark

Tillsammans med femton deltagare från tio olika länder hade jag glädjen att spendera en vårvecka i Århus. Temat för veckan var "Vägledning och integration av etniska minoriteter – exempel från Danmark." Vi slussades igenom veckans oerhört väl genomarbetade program och fick se en rad konkreta exempel på vägledning och integration eller kanske snarare på integration genom vägledning. Samtidigt som vi gjorde detta interagerade vi med varandra, 15 personer från olika länder, med olika förkunskaper, utbildningar och bakgrunder. Det var som att integrationen pågick på två plan, på det stora nationella och på det lilla – i vår allt mer sammansvetsade grupp.

Vägledningens utmaning

Regeringen i Danmark har satt upp konkreta och ambitiösa mål gällande att andelen ungdomar som inte fullföljer sin gymnasieutbildning ska minska. Till år 2010 är målet att minst 95 % av en årskull ska *slutföra* gymnasiet. I dagsläget ligger siffran totalt på 80 % och på 65 % på de yrkesförberedande utbildningarna. Bland ungdomarna med utländskbakgrund är det endast 40 % som slutför påbörjad yrkesutbildning. Jag häpnas över siffrorna och tänker på att vi i Sverige så ofta verkar tro att mer yrkesinriktade utbildningar är lösningen på gymnasieskolans problem. För att nå målen utgår regeringen ifrån danskt utbildningssystemets åtta grundprinciper. En av dessa är vägledning. Jag får känslan av att den danska regeringen och även det danska utbildningsväsendet sätter stort hopp till att vägledningen ska vara en stark bidragande faktor för att nå målen. Flera av de yrkesverksamma personer som

Eleverna berättade för oss om sina erfarenheter av att vara tvåspråkiga elever i den danska skolan. När flickan ombads att ge oss som arbetar med invandrade elever ett råd sa hon; "believe in your students"

vi träffade likställer också "vägledningens utmaning och uppdrag" med att minska antalet avhopp. Jag tänker att det är oerhört positivt att

politiker och yrkesverksamma sätter hög tilltro till vägledningens möjligheter med också att det finns en fara i att så tydligt koppla ihop och utvärdera vägledningens kvalitet utifrån ökade eller minskade siffror i statistiken.

Vägledning och integration

Gellerup är en stadsdel i Århus som kallas getto. I Gellerup bor 7 % av Århus invånare fördelade på 95 olika nationaliteter. I de två grundskolorna i området går inte en enda elev med danskbakgrund. Arbetslösheten är 40 %, 60 % av invånarna får socialbidrag och 50 % är under 15 år. Bostäderna ser ut som ett millionprogram i Stockholm eller Malmö. Balkongerna trängs på de höga grå fasaderna men mellan husen finns det stora grönområden. Vi besöker området i slutet av april och det visar upp sig från sin allra bästa sida. Träden är vårligt ljusgröna, solen värmer oss och på fotbollsplanerna springer flickor i slöjor. Vi tänker att de blir varma. En av de många lägenheterna används som vägledningskontor och här arbetar den kvinnliga vägledaren Iman och hennes manlige kollega AbelRaham, båda från Palestina. Deras verksamhet är imponerande. På knackig engelska hör vi dem berätta om hur de ordnar kurser i kommunikation, har enskild vägledning och hur de utbildar frivilliga studerande ungdomar från området till förebilder. Förebilderna åker runt i skolor, på bibliotek och ungdomsgårdar och berättar om sina erfarenheter av studier.

”Vi vet att det är viktigt att arbeta med hela familjen”, säger Iman och berättar att det finns stora problem med t.ex. pappor som inte låter sina döttrar studera. ”Om vi hör talas om ett sådant problem brukar vi bjuda över föräldern på en kopp kaffe”, säger hon. Hon förklarar vidare att många vuxna har svårt att be om hjälp och de har svårt att ta emot hjälp. Genom att erbjuda vägledning under lite mer indirekta former, så som över en kaffekopp eller i matvaruaffären, kan man dock nå fram till dem.

I lägenheten på andra våningen ligger vägledningscentret

När det kommer frågor som går utanför PowerPoint presentationens ramar lyser AbelRahman upp. Han ritar på blädderblocket och förklarar teorierna och modellerna bakom hans arbete, sällan, eller aldrig har jag träffat en vägledare som är så metodisk och förankrad i vägledningens teorier som han. Det gör mig glad och hoppfull.

Mentorskap

På en gymnasieskola med yrkesutbildningar träffar vi en oerhört engagerad vägledare som har utvecklat ett mentorsprogram. Programmet går ut på att varje elev ska ha en egen mentor som följer eleven genom hela skolgången. I pilotprojektet var det studievägledaren som tillsammans med en lärare arbetade som mentorer och deras positiva resultat har gjort att man fått upp ögonen för mentorskap på nationell nivå. När vi någon dag tidigare besökte en teoretisk gymnasieskola berättade t.o.m. vägledaren där att de var tal om att det skulle lagstadgas om att samtliga gymnasieelever ska erbjudas en mentor.

Den danska vägledarutbildningen

År 2002 var jag på studieresa till Danmark med mina dåvarande kurskamrater på studievägledarutbildningen. Med våra nyväckta studentögon såg vi med fasa på den danska utbildningen till studievägledare som då oftast bestod av en kort kurs på 2-6 veckor. 2004 reformerades utbildningen till att bli ettårig på antingen högskole- eller magisterexamensnivå. Det var roligt att se att så mycket hänt sedan jag var i Danmark sist. Jag tror att mycket av den tilltro till att vägledningen är ett sätt att komma till rätta med problem, som jag nämnde tidigare, hör ihop med reformeringen av vägledarutbildningen. Men mer återstår att hända. På måndagen, vår första dag i Danmark, fick vi veta att det ska bli en treårig kandidatexamen till studievägledare liknande den utbildning vi har i Sverige. På fredagen, vår sista dag, beslutade regeringen att dra tillbaka förslaget. Det ska inte längre bli någon kandidatexamen utan studievägledningen ska bakas in i någon form av förvaltningsexamen på ett sätt som jag inte alls förstod. Jag förstod dock att det var en oerhörd besvikelse för alla de som arbetat med att förbereda utbildningen. Kursplanerna var klara, ansökningarna var gjorda och utbildningen skulle ha startat i augusti 2007! Vid sådana tillfällen känns det tungt, förväntningarna på vad som ska åstadkommas är höga men förutsättningarna små.

Uppfylld, vemodig och med löfte om en Yahoo-grupp för fortsatta diskussioner tog jag (sittandes längst till vänster) adieu av mina kollegaor.

Karin Ekstrand
Studievägledare
Birkagårdens folkhögskola
Academia stipendiat 2007

